

ALGEMENE BESCHOUWING CDA-FRACTIE OP 11 NOVEMBER 2014
tijdens de behandeling van de meerjarenbegroting 2015-2018

Inleiding

Er is iets vreemds aan de hand met de voorliggende meerjarenbegroting.

De CDA-fractie vraagt zich af wat zij met deze meerjarenbegroting aan moet, nu het college de raad voorstelt een begroting goed te keuren die voor een niet onbelangrijk deel sluitend wordt gemaakt met allerlei taakstellingen en met voor een belangrijk deel nog onduidelijke bezuinigingen die de wethouder van financiën met een werkgroep van fractievoorzitters wil afwegen en verder uitwerken. Als ik goed begrijp, wordt van de raad gevraagd eerst ja te zeggen tegen de voorliggende meerjarenbegroting en zich daarna uit te spreken over diverse taakstellingen en bezuinigingen, inclusief die waarvoor nog dekking is gevonden. Voorzitter, dit is de omgedraaide wereld. Je zou ook kunnen zeggen dat het college zijn huiswerk niet goed heeft gedaan en nu zegt “dit is de begroting en zoek het voor de rest maar uit”.

De aanbiedingsbrief spreekt over een sluitende begroting, maar dat is bij lange na niet het geval door de vele soms onverantwoord hoge en nauwelijks haalbare taakstellingen (anderhalf miljoen in 2015, oplopend tot 2,2 miljoen in 2017) waarvan een aanzienlijk deel nog niet van dekking is voorzien: ongedekte cheques zou je kunnen zeggen.

Vervolgens wordt gesproken over bezuinigingen van 2,7 miljoen oplopend tot bijna 4 miljoen, waarvan een groot gedeelte nog onduidelijk is.

Dat de raad in deze besluiten zal moeten nemen, is duidelijk, maar dat ze het zelf maar moet uitzoeken is van de gekke: de coalitie heeft toch niet voor niets wethouders ingehuurd, die gesteund door een aanzienlijke ambtelijke organisatie toch in staat moeten zijn om zodanige voorstellen en alternatieven op tafel te leggen dat de raad goede keuzes kan maken? Als ze daar niet toe in staat zijn, dan kunnen we een aantal wethoudersuren voor deze onderdelen beter wegbezuinigen: misschien niet eens zo gek, want dat helpt bij de invulling van het bezuinigingspakket.

College, graag uitleg over deze vreemde gang van zaken!

Dan nu inhoudelijke punten.

Bezuinigingen op subsidie verenigingen

We hebben het al eerder gezegd: wat is een kaderbrief nog waard als het college de uitkomsten ervan niet als richtsnoer gebruikt voor het opstellen van de begroting. Blijven beweren dat de kaderbrief werd vastgesteld inclusief extra bezuinigingen op de verenigingen, bewijst dat het college niet luistert en de raad niet serieus neemt.

Heren, de kaderstelling is aan de raad en het college moet dat uitvoeren. Vrijwel alle fracties wensen wel een andere methodiek van subsidiëring aan verenigingen (een passende herijking) maar beslist geen nieuwe bezuinigingen.

De belangrijkste vorm van burgerparticipatie zijn de vele voordelen voor de leefbaarheid die verenigingen bieden en opleveren. Onze partij, en gelukkig ook de collega-partijen vertegenwoordigd in deze raad, onderschrijven dit grote belang. Dus, voorzitter, geen verdere bezuinigingen op het verenigingsleven na de eerder vastgestelde aftrek van 10%. We hopen dat we hierover geen amendement hoeven in te dienen, maar het college zelf de verstandigste weg kiest.

In de begroting staat een taakstelling die de meerderheid van de raad m.b.t. verenigingen niet wil!

Ik mag toch aannemen dat de coalitiefracties hun beloftes aan de kiezers waar zullen maken!

College, gaat U de bezuinigingen op verenigingen uit de begroting halen?

Herijking subsidie- en accommodatiebeleid

Mogen wij van het college en ambtelijke organisatie aan de hand van de vele tot nu toe gevoerde discussies op korte termijn een conceptvoorstel voor subsidieherijking verwachten? En tevens een toezegging dat volgens afspraak de diverse adviesraden haar visie hierop kunnen geven voordat een eindvoorstel naar de raad toekomt? We begrijpen overigens niet dat dit nog niet is gebeurd: dat had gelijktijdig met het raadplegen van de raad al kunnen plaatsvinden om vaart te zetten achter de toch al vertraagde afhandeling hiervan.

Graag helderheid van het college hoe het verdere stappenplan eruit ziet?

Dan wat het accommodatiebeleid voor de voetbalsport betreft: de raad zal zich op korte termijn dienen uit te spreken over de inhoudelijke en financiële kaders van het accommodatiebeleid: inhoudelijk de keuze van het beste scenario, financieel de bereidheid om naast de gereserveerde gelden extra middelen vrij te maken om de zaken nu eindelijk niet half maar terdege aan te pakken. Want waarom zou er m.b.t. projecten in de ruimtelijke ordening en budgetten voor bv. onderhoud van gemeentelijke gebouwen wel steeds geld vrijgemaakt kunnen worden en voor faciliteiten, achterstallig onderhoud en voor meer samenhang en samenwerking in de sport niet? Daarom ook dat we opnieuw aandringen om serieus werk te maken van een lokaal sportbeleid, waarbij ook kritisch gekeken mag worden naar de huidige bestedingen in de sport.

College, hoe gaan we hier verder, gelet ook op de afspraken in het coalitieakkoord?

Kunst, cultuur, monumentenzorg en lokale media

Onze fractie en naar ik veronderstel velen in deze raad begrijpen er niets van dat er voor de komende jaren nog geen geld gereserveerd is voor de activiteiten van de KCR (de Kunst en Cultuurraad). Dit mag niet op het laatste nippertje, maar ruim voor 1 januari. Er is allerwegen grote waardering voor de activiteiten van deze raad en ook zijn we verheugd over de stappen die al zijn gezet om tot een bredere samenwerking te komen tussen instellingen en initiatieven op het terrein van kunst en cultuur. De ontwikkelingen in ons historisch centrum, de activiteiten van de KCR zelf en de ontwikkelingen rond Openluchttheater, Catacomben en Museum Land van Valkenburg zullen wat ons betreft naast het rijke culturele verenigingsleven in onze gemeente de dragers zijn van het verder te ontwikkelen cultuurbeleid: wij lezen in de tekst van de begroting veel te weinig over de rol van de overheid in deze. In ieder geval wordt er onvoldoende duidelijkheid gegeven.

Als er geen toezeggingen komen van het college overwegen we over dit thema met een motie of amendement komen, waarvoor wij een brede steun uit de raad veronderstellen.

Wat betreft het museum Land van Valkenburg houden wij de verantwoordelijke wethouder aan de afspraak dat begin 2015 aan de hand van een tussenevaluatie richting de raad voorstellen zullen worden gedaan.

M.b.t. monumenten de vraag: hoe is het gesteld met de toegezegde beleidsvoorbereiding op dit terrein, die verder gaat dan alleen een inventarisatie, welke wel al gereed zou zijn?

TV Valkenburg en Falcon Radio zijn nog lang geen monumenten, maar het mag duidelijk zijn dat als wij goed functionerende lokale media belangrijk vinden -en dat vindt in ieder geval onze fractie- wij niet kunnen volstaan met het doorgeven van de summere rijksmiddelen die hiervoor ter beschikking staan.

TV Valkenburg heeft een noodkreet laten horen tijdens een ABA-vergadering en richting de individuele fracties. Er ligt nu ook een concreet verzoek dat een helder antwoord verdient. Wat ons betreft moet dit verzoek serieus worden bekeken maar dan wel in relatie tot wat ons betreft gewenste bovenlokale ontwikkelingen; wij zouden dan ook graag de onderbouwing van het verzoek uitgebreid willen zien met de zienswijze over en activiteiten rond vormen van toekomstige regionale samenhang en samenwerking.

Is het college bereid om hierover met het bestuur van TV Valkenburg en zo nodig ook met Falcon Radio in gesprek te gaan en de raad over de resultaten ervan spoedig te informeren?

Ruimtelijke ordening en beheer

De coalitie heeft in haar akkoord een aantal plannen voor nieuw beleid en activiteiten opgenomen. Het college geeft aan dat deze alleen uitgevoerd kunnen worden als er ook dekking voor gevonden wordt. Wij benadrukken de rol van de raad in herprioritering in deze, maar verwachten gedegen voorstellen van de zijde van het college.

Onze en andere fracties hebben nadrukkelijk gevraagd naar een overzicht van onderhoudswerkzaamheden voor wat betreft de extra middelen die raad voor wegenonderhoud beschikbaar had gesteld. Vragen hierover tijdens de recente commissievergadering zijn nog niet beantwoord. Datzelfde geldt voor informatie over de schouw van wegen i.v.m. onder meer prioritering als die van de Valkenburgerstraat: *ook hierover bestaat nog steeds geen helderheid.*

In het coalitieakkoord is terecht ook de wenselijkheid aangegeven van reconstructie van Walramplein en Molenstraat. Ook hier is nog sprake van onvoldoende dekking. Daarbij vragen wij ons af of het wel verstandig om –zodra voldoende dekking gevonden is- tegelijkertijd met de huidige werkzaamheden in het winkel- en historisch centrum de boel op zijn kop te zetten aan de rand van het centrum: inwoners en ondernemers krijgen al zoveel voor hun kiezen dat de vraag gerechtigd is of een zekere spreiding van werkzaamheden in de tijd straks niet zeer wenselijk is. *Graag het standpunt van het college hierover!*

M.b.t. de plannen voor het Walramplein willen wij nog voor twee zaken aandacht vragen: wij pleiten ervoor om na te gaan of in dit project enige openbare toiletten en tevens naast de toegezegde fietsenstalling ook een stalling voor motoren en scooters kunnen worden gecreëerd; het voert hier te ver om de noodzaak hiervan te onderbouwen, maar daar komen we op ene later tijdstip graag op terug.

Een vraag verder over kasteel Oost: uit de van b&w verkregen informatie wordt niet duidelijk of er momenteel nog gesproken wordt met een of twee partijen en ook niet wat de daadwerkelijke stand van zaken is. Enkele huurders vertrekken gedwongen of zijn al vertrokken, maar de toekomst van Kasteel Oost is nog onduidelijk.

Rond Croix de Bourgogne en Boslust is het ijsingwekkend stil: nog steeds geen nieuws te melden? Een update hiervan voor de raad en ook van financiële gang van zaken van de centrumplannen is gewenst: graag voor de jaarwisseling.

M.b.t. parkeren en parkeeropbrengsten het volgende: onze fractie zou graag inzicht verkrijgen over de parkeeropbrengsten van de eerste drie kwartalen 2014, specifiek ook over de Casinoparkeerplaats. Daarbij ook het verzoek om in het voorjaar het parkeerbeleid nog eens tussentijd te evalueren en wellicht verbeteringen aan te brengen. *Kan het college zulk een evaluatie toezeggen?*

Bewonersparticipatie, zelfsturing en leefbaarheid

Onze fractie is geschrokken van de tekst van dit thema op pagina 33 en 34 van de programmabegroting, m.n. van de opmerking dat “kernambtenaren het werk voor het kernoverleg naast hun reguliere werk moeten doen, waardoor het werk voor de kernen vaker in de knel komt”. Onbegrijpelijk dat hier nog steeds gesproken wordt over werk naast regulier werk.... Hetzelfde geldt overigens voor de tweede opmerking over een belangenconflict als het werk van de ambtenaar conflicteert met eigen beleidswerk. Zolang in deze termen wordt gedacht, schiet het met de ontwikkeling van buiten naar binnen totaal niet op! De afdeling en teams hebben de kanteling toch zeker niet helemaal gemist? Ook hier zien we weer dat iets in werking wordt gezet en voordat dit de kans krijgt zich te ontwikkelen, wordt er alweer een streep doorgehaald: ik denk hier aan kernambtenaren.

Ook het begrip vereniging van de toekomst is bijna verworden tot een holle frase. Zo verworden zelfsturing en bewonersparticipatie in dit huis tot schaamlap voor college en betrokken teams i.p.v. kernbegrippen met de daaraan gekoppelde opgaven voor de hele ambtelijke organisatie

Trouwens wat kernambtenaren of een bureau burgerkracht betreft wordt de regiegroep uit de raad volledig gepasseerd. Eerder gemaakte afspraken worden opnieuw hier niet nagekomen.

Graag nadere uitleg van de portefeuillehouder.

Reorganisatie en organisatieontwikkeling

U weet inmiddels dat onze fractie geen hoge pet op heeft van het lopende proces van organisatieontwikkeling. Het college gaat n.a.v. mondelinge vragen van onze vragen daar morgen met de fractievoorzitters over praten. Wij zijn van mening dat informatie dient te worden gegeven en verantwoording dient te worden afgelegd aan de héle raad en niet alleen aan de fractievoorzitters. Maar in het kader van deze begrotingsbehandeling kan aan deze materie niet zomaar voorbij gegaan worden vanwege beleidsmatige en financiële consequenties.

Op basis van de ons ter beschikking staande informatie -en die is zeker niet volledig- stellen we vast dat alweer een nieuwe reorganisatie -na die van 2008 en 2009, die geen reële kans heeft gekregen zich te ontwikkelen en te bewijzen- gestart werd onder druk van een nieuwe niet gekozen maar zelfbenoemde ondernemingsraad, omdat er evenveel kandidaten als zetels waren. Een ondernemingsraad overigens, die naar onze inschatting onder zware invloed stond van enkele invloedrijke personen binnen de ambtelijke organisatie.

Omwille van de lieve vrede werden door het college dure externen ingehuurd die onderzoek en aanbevelingen deden. Aan de ene kant een bestuurder die onder zware druk stond en anderzijds een college dat de verantwoordelijkheid voor de malaise naar zich toetrok in de overtuiging daarmee een goede stap in de richting van herstel van vertrouwen te zetten. Die handschoen heeft de OR samen met bestuurder en college opgepakt en zo werd het initiatief genomen voor onderzoek naar en opzet van de reorganisatie, overigens zonder daadwerkelijk volledig vertrouwen terug te winnen. Inmiddels is die OR nu opgestapt, voornamelijk naar aanleiding van in hun mening ongelijke behandeling van werknemers

Deze nieuwe aanpak (onderzoek etc.) en de daarop volgende reorganisatie kostte en kost nog steeds een lieve som geld. Als we de tussenbalans opmaken, stellen we vast dat de missie en de gewenste cultuur dezelfde zijn als bij de vorige reorganisatie. De uitgangspunten voor de nieuwe structuur verschillen wel, maar lijken deels alweer achterhaald door het besluit van de raad in november 2012 om toe te werken naar een kleinere slagvaardige organisatie met een flinke verschuiving naar trajecten van samenwerking en inhuur van en uitvoering door derden.

Van het streven naar een platte organisatie met zo min mogelijk hiërarchische lagen lijkt weinig van terecht te komen: denk aan 3 directeuren, enkele afdelingshoofden en ruim meer teamleiders dan voorheen. Op papier ziet het er allemaal aardig uit maar we hebben grote twijfels of in de praktijk verbeteringen zullen optreden. Overigens de vraag aan het college waarom de raad niet betrokken werd bij de vaststelling van de uitgangspunten voor de reorganisatie: kaderstelling is toch een taak van de raad?!

Het streven naar een platte organisatie gaat niet samen met een topzware directie, zeker niet met het zicht op de toewerking naar een regiegemeente. In kostenopzicht komt daar bij dat minstens een managementlid aan de kant is geschoven (en dat niet alleen uit kwaliteitsoverwegingen), die echter wel op de organisatiebegroting blijft drukken. Straks zullen we ervaren dat veel geld onnodig over de balk is gegooid. Wij hebben dat van het begin af aan geroepen en lijken jammer genoeg gelijk te krijgen.

De CDA-fractie doet hier een oproep op het college om de procedure voor het aantrekken van een derde directeur te stoppen en daarvan af te zien: die middelen kunnen beter gebruikt worden ter dekking van andere prioriteiten (denk bv. aan het niet doorvoeren van extra bezuinigingen op de verenigingen, subsidie aan de KCR). Ja, voorzitter, de raad zal zeker in tijden van schaarste keuzes moeten maken! Zo nodig zullen we vandaag of later met een motie komen.

De OR roepen wij op om op haar stappen terug te keren, nieuwe verkiezingen voor te bereiden en ervoor te zorgen dat de belangen van het personeel in deze roerige tijd behartigd worden.

Sociaal Domein

Juist vanwege de regionale projectstructuur in het kader van een gemeenschappelijke regeling is de invloedssfeer, ja zelfs de mogelijkheid van kaderstelling van de gemeenteraden beperkt, terwijl het 3D-verhaal juist over de meest kwetsbare burgers gaat én over heel veel geld. Daardoor zal het moeilijk worden het budgetrecht naar behoren uit voeren en controle op de uitvoering te houden. Informatie is daarom van groot belang en tot nu toe verloopt dat goed, ook al zorgen de transitieverplichtingen voor een zekere overrompeling door m.n. de rijksoverheid. Tijdige proactieve informatie is vooral tijdens de transformatieperiode noodzakelijk. We rekenen daarop.

Ook vindt onze fractie dat er een vorm gevonden moet worden waarin vertegenwoordigers van gemeenteraden geregeld communiceren met bestuurders en projectgroep en tevens weet krijgen van problemen en klachten rond de uitvoering. Raden zullen o.i. mee moeten denken over hoe een ander gestalte kan krijgen.

In het kader van de meerjarenbegroting maken wij ons nu vooral zorgen over de dekking van de taakstellingen in het kader van de Wmo: voor komend jaar, maar voor de jaren daarna, waarbij we nu vooral denken aan het gat dat geslagen wordt in de huishoudelijke hulp terwijl daar nu juist een toename van de behoefte valt te verwachten vanwege het langer in eigen vertrouwde omgeving blijven van ouderen en mensen met beperkingen. Raden moeten hier de vinger aan de pols houden, niet alleen uit financieel maar zeker ook uit een oogpunt van onze zorgplicht. Zelfsturing, bewonersparticipatie, mantelzorg ofwel actief burgerschap, waar ik het eerder over had en de facilitering daarvoor zijn hier de kernbegrippen.

De toepassing van de sociale werkvoorziening, in welke vorm dan ook, blijft een belangrijke zorg voor iedere gemeente, ook de onze. Hoe staat het met de voortgang van pilotprojecten onder regie van de gemeente zelf? Tenslotte veronderstellen wij een toename van schuldhulpverlening: is dat juist? Blijf s.v.p. de ontwikkelingen op de genoemde gebieden regelmatig terugkoppelen naar commissies sociaal domein en/of EFTR.

Verder nog een opmerking betrekking tot de noodzaak van een goed bereikbare en toegankelijke front-office: die moet zowel digitaal als fysiek in onze eigen gemeente aanwezig zijn en blijven. We hopen daar spoedig meer over te vernemen. Met waardering voor de huidige inzet en aanpak van eigen wethouder en medewerkers wensen we de verantwoordelijke bestuurders, projectgroep en uitvoerders veel succes in de verdere uitwerking.

In dit verband nog een laatste vraag: heeft het feit dat de gemeente Gulpen-Wittem te laat was met besluitvorming rond de jeugdzorg voor de regionale samenwerking nog consequenties?

Tenslotte, voorzitter een paar korte bemerkingen en vragen over nog niet eerder genoemde zaken:

- Graag beantwoording van de vraag tijdens de commissievergadering m.b.t. de bestuurlijke situatie van de Polfermolen bv en de toezegging in het verleden gedaan in deze;
- Budget voor een nieuw groot evenement: onze fractie maakt zich zorgen over het gevaar van overbelasting van kleine leefgemeenschappen in onze gemeente, waarbij wij twijfelen over de wenselijkheid van nog een groot nieuw evenement om genoemde reden maar ook vanwege het ontbreken van financiële middelen; wij dringen aan op een zorgvuldige afweging samen met de raad; *kan het college ons dat toezeggen?*
- Wat zijn de financiële consequenties voor de gemeente als straks de Boa's voor een groter deel voor eigen gemeentelijke rekening komen en welke gevolgen heeft dit voor de inzet? En nu de gemeente geen vergoeding meer krijgt voor door Boa's uitgeschreven parkeerbonnen, komt die taak dan weer uitsluitend bij de politie te liggen?

- Geregeld wordt er gebruik gemaakt van externe juristen in procedures met aanzienlijke financiële gevolgen. Onze vraag is, ook al weten we dat bepaalde deskundigheid nou eenmaal ingehuurd moet worden, *of we niet te weinig gebruik maken van de eigen juristen?*
- Aanvullend een tweede vraag: is er een vermindering van juridische procedures merkbaar als gevolg van beter luisteren naar problemen en wensen van inwoners en meer actief meedenken in de sfeer van oplossingen? Of is er niet echt sprake van een dergelijke cultuurverandering?
- Om welke reden stelt het college voor financieel bij te dragen aan het project Via Belgica?
- Komen de drie combinatiefunctionarissen in 2015 volledig voor rekening van de gemeente en welke bijdrage levert de Polfermolen bv voor werkzaamheden die voor de Polfermolen worden uitgevoerd? En wordt de inzet van deze functionarissen voor het einde van 2015 geëvalueerd?
- Hoe hoog zijn de kosten van de nieuwe overeenkomst voor 2015-2018 met het Huis van de Sport en heeft voorafgaand een evaluatie over hun inbreng plaatsgevonden en zo ja, wat waren de bevindingen?
- In de agenda van deze begrotingsbehandeling staat onder punt 5 het voorstel tot vaststelling van de financiële verordening. Tegen de afspraken in wordt deze geagendeerd zonder voorbespreking in de raadsadviescommissie. Vraag aan het college: gebeurt dit willens en wetens of is hier sprake van onzorgvuldigheid? Het gaat hier o.m. om inperking van de bevoegdheden van de raad tot alleen het formuleren van uitgangspunten, terwijl vervolgens het college voor beleidsontwikkeling en interne regels voor de inrichting van de financiële organisatie geen instemming van de raad meer nodig heeft, die dan dus ook controle hierover verliest. Ik verzoek het college dan ook om deze verordeningswijziging in overleg met de griffie terug te verwijzen naar de commissie EFTR voordat hierover een besluit wordt genomen; haast is overigens naar mij informatie niet geboden. Er is meer onderbouwing en toelichting nodig voordat een zichzelf respecterende raad hierover een besluit neemt. Misschien is het wel vanzelfsprekend, maar dat willen we dan wel weten. De VNG adviseert om met een vertegenwoordiging van de raad hier goed naar te kijken. En zeker nu ik moet constateren dat de voorliggende verordening op onderdelen afwijkt van de tekst van de concept-verordening van de VNG. Wethouder, bent U het met onze fractie eens om de raad voor t stellen deze verordening te verplaatsen naar een volgende raadsyclus?

Ter afsluiting, voorzitter: onze fractie heeft bij bestudering van teksten en cijfers van de meerjarenbegroting nog meer vragen ter verduidelijking, die van mindere importantie zijn; deze zullen we schriftelijk dan wel tijdens commissievergaderingen zo nodig alsnog aan de orde stellen.

Tot zover de inbreng in eerste termijn van de CDA-fractie.

Namens die

Math. Knubben, fractievoorzitter